

Naqqiut

14. juli 2016-meersoq taarsarlugu
(Taasisutissartaani naqqiuteqarpoq)

Inatsisartut suleriesianni § 33 naapertorlugu aaliangigassatut siunnersuut imaattoq matu-
muuna saqqummiuppara:

**Naalackersuisut kingusinnerpaamik UKA2017-imi aalisarnermi raajat qaleruaannit
kitosanimik tunisassiortumik pisortanit namminersortunillu pigineqartumik imminut
akilersinnaasumik pilersitsinissamut toqqammaveqarnerseq misissuineramik
saqqummiussinissaannut Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut**

(Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Tungavilersuut:

Nunarput pisuussutinik ulikkaarpoq, uumasunik uumaatsunillu. Imartarput aalisakkanik
qalerualinnillu ulikkaarpoq. Nunatta timaani, imartatsinnilu miluumasunik naammattunik
peqarpugut. Tuttunik, umimmannik, nersussuarnik, qilalukkanik, arfernik, puisinik, ukallinik
aqissinik il.il. nunarput peqaruttormat, pikkorinnerugaluarutta piumassuseqarnerusuuguttalu
sutigit tamatigit immitsinnut pilersornerulersinnaassagaluarpugut.

Immitsinnut pilersornerulersinnaagaluaruarnitta saniatigit nunatta pissarititaanik aamma atorlua-
anerusariaqaraluarpugut.

Nunatta pissarititaanik atorluannitsigut aamma naleqarnerulersitsisinaavugut.

Assersuutigiinnarlugu saniligut Islandermiut qanoq iliorpat? Saarullik nunguuvillugu nungullugu
tamaaviat tamaat tunisassiarisarpaat; niaqua, tingua, aqajarua, erlavii suna tamaat
tamannuat tunisassiaaraat. Niaqua saanikorsualu allaat panerteriarlugu qavunga Afrikakkunnut
tunissi-arineqartarpoq. Taamaaliornermikkut saarullik naleqarnerulersippaat, kikkunnut
tamanut Islandermiunut aningaasarsiornikkut iluaqtissanngortillugu.

Uaguttaaq tamanna pikkoriffiginerusariaqarparput. Tunisassiassanik nutaaliorneq, ineriartorti-
tsineq misileraanerlu pikkoriffiginerusariaqarparput. Raajat qalipaannik kitosanimik
tunisassiorsinnaaneq imminut akilersinnaanersaq misissortariaqarparput

Kitosan nunalerinerup iluanilu naasunut illersuutitut atorneqarsinnaavoq, pappilialiorfissu-
arnilu (papierindustri) aamma atorneqarsinnaasimavoq pappilissamik aqinnerulersitsisarnera
isugutamullu illersuutaasinnaanera pillugu.

Misissuininna paasivara sammisaq pillugu Kanukoka 2005-mi nalunaarusiortitsimasoq.

<http://www.kanukoka.gl/Portals/0/PDF/Teknik%20og%20milj%C3%B8/Affald/Scenarierapport.pdf>

Nalunaarusiami ilaatigit takuneqarsinnaavoq nunatsinni tunisassiat aallaavigalugit qaleruallit
perlukui 1.050 tons katersorneqarsinnaasut, taakkualu 126 mio.kr.-mik naleqartutut
nalunaarusiami oqaatigineqarpoq.

Nalunaarusiami kitosanimik Kalallit Nunaanni tunisassiorsinnaanermut tunngatillugu assersuusianik assigiinngitsunik nassuiaateqarput, taakkunanngalu ataaseq sinneqartoorsinnaasoq oqaatigineqarluni.

Kitosanimik tunisassiorfik raajanik tunisassiorfiup saniani pilersitsisoqarsinnaappat raajat qaleruaat 8.000 tons tunisassiarineqarsinnaagaluarpot, tassanngaanniillu tunisassassanik pisisartuuguni, taava nalunaarusiaq naapertorlugu 2,1 mio.kr. missaanik sinneqartooruteqassagaluartoq oqaatigineqarpoq.

Kitosanimik tunisassiorfiup tuniniaaffissaatut naatsorsuutigineqarsinnaapput Amerika avannarleq kiisalu Europa. 2001-mi kisitsisit naapertorlugit Amerika avannarliup 1036 tons, Europap 284 tons taavalu kan-giata kujataani (sydøstasien) 1.340 tons ukiumut pisariaqartittarpaat. Taakkunannga 1330 tons nerisassanut tapertatut (kosttilskud) 900 tons saliinermut 180 tons pinnerasaasionermut (kosmetik) taava 80 tons pappilissanut.

Kalaallit Nunaanni kitosanimik tunisassiorfissaq pilersinneqassaguni - nalunaarusiaq naapertorlugu - tuniniaavinnut saliinermut arrorsaaitullu atugassiatut, tassani eqqiluisaarnissamut piunasaqaatit annertuallaanngitsut il.il. Nalunaarusiaq naapertorlugu nerisanut tapertassatut nakorsaatinullu akussatut suliarissagaanni taava assigiinngitsunik akoorinerit nakkutigilluaqqissaagassaapput, tassungalu atatillugu misissueqqissaarnissamut kiisalu uppersaanissamut pisariaqartitsineqarnerussalluni.

Nunatta aningaasarsiornermik pitsannguutaasinnaasumik pisariaqartitseruttulernerata nalaani aatsaat taama nutaaliorneq, ineriartortitsineq misileraanerlu pisariaqartigilerpoq. Taamaattumik pissusissamisoorsorinarpoq raajarniarluni aalisarnermiit pisanit, kitosanimik raajat qalipaaneersunik tunisassiorfimmik, pisortanit namminersortunillu pigineqartumik pilersitsinissamut tunngavissamik, kiisalu imminut akilersinnaaneranik misissuisoqassappat.

Tamaattoq Kanukokap nalunaarusiaa ukiunik 11-nik pisoqaassuseqarnera eqqaamasariaqarpoq. Pissutsit ukiut aqqanilit ingerlaneranni allanngorujussuarsimasinnaammata, taamaattumik tunisassiorfimmik pilersitsiniartoqassappat nutaamik nalunaarusiortoqarnissaa pisariaqarsorinarpoq, maannakkut pissutsit sanilliussuunneqartariaqarmata.

Ammasumik nassuerutigisariaqarsoraara oqassallunga nalunaarusiami misissoqqitassat suli arlaqarmata. Nalunaarusiamittaaq oqariaatsit paatsoorneqarsinnasunngorlugit saqqummiunneqarmata, kiisalu kisitsinermi sinneqartooruteqarnissamut tunngavilersuutigineqartut paasiuminaallutik. Ersernerluppoq naatsorsuutini tunisassiornermut atortussiat pisiarineri aningaasartuutissatut ilanngunneqarsimanersut, tassalu nalunarusiami taakku 13-14 mio. kruunit missaanni akeqassallutik.

Soorunami tamanna ajornartorsiutaavoq. Kisianni nunap aningaasarsiornera eqqarsaatigalugu isumaqarpunga nalunaarusiap imarisaa alaannarneqarsanngitsut. Aningaasarsiorfissanik suliffinnillu nutaanik nunatsinni pilersitsisoqassappat, isumaqarpunga qanoq naleqarsinnaanera misissoqissaartariaqartoq. Pisortat peqataatinneqarnissaat pisariaqarsoraara, pilersitsinissamik pilersaarut annertungaatsiarmat, taamaattumillu pisortat taamak annertutigisumik pilersitsisoqarniartillugu akisussaaqataasariaqarmata.

Neriuppunga siunnersuutiga tigulluarneqarumaartoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Missingersorneqarpoq siunnersuut una akuerineqarpat Namminersortut ukiumut (AC årsværk) kr. 500.000-missaanik aningaasartuuteqartassasut.

Namminersorluni inuussutissarsiuteqarnermut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Soqanngilaq.